

6. Domácnosti

Důležitými údaji, které získáváme díky výsledkům sčítání lidu, jsou údaje o **hospodařících domácnostech**. Hospodařící domácnosti jsou tvořeny osobami, které společně hospodaří, tedy společně hradí výdaje za danou domácnost, jako je strava, náklady na bydlení a další výdaje. Zahrnují rovněž děti, které na chod domácnosti nepřispívají. Hospodařící domácnosti byly zpracovány za osoby bydlící v bytech, mimo byty, ale také za rodiny, případně vícečlenné nerodinné domácnosti v zařízení. Jednotlivé osoby žijící v zařízení a osoby bez domova nejsou do počtu hospodařících domácností zahrnuty. Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou jsou tříděny podle počtu závislých dětí. Závislé dítě je každá osoba v domácnosti tvořené 1 rodinou, jejíž postavení v domácnosti je „dítě“, není zahrnuta mezi pracovní sílu a zároveň je ve věku 0–25 let.

6.1 Struktura domácností

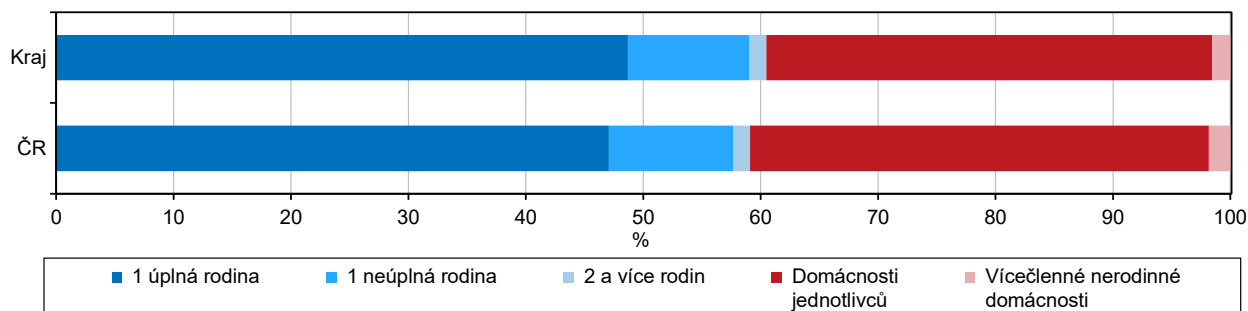
V Královéhradeckém kraji bylo ke dni sčítání celkem **244 683 hospodařících domácností** (s 530 054 členy) z nichž 60,5 % představovaly rodinné domácnosti tvořené jednou a více rodinami a 39,5 % se na všech hospodařících domácnostech podílely nerodinné domácnosti, zejména domácnosti jednotlivců, které mezi dvěma cenzy vzrostly o 6,3 %. Podíl rodinných domácností v kraji se řadí k nadprůměrným (průměr ČR 59,1 %), přesto mu v mezikrajském srovnání patřila šestá nejvyšší příčka.

Tab. 6.1.1 Základní údaje o hospodařících domácnostech

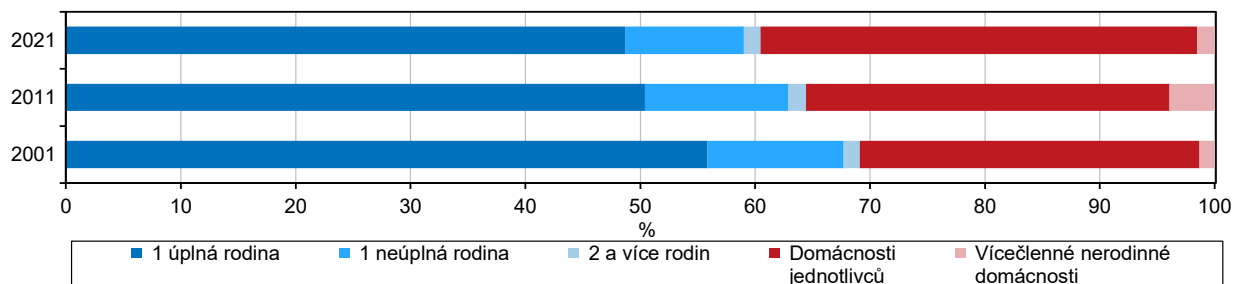
	Hospodařící domácnosti celkem	v tom					
		rodinné domácnosti			nerodinné domácnosti		
		celkem	v tom tvořené		celkem	v tom	
			1 rodinou	2 a více rodinami		domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
Počet domácností	244 683	147 973	144 387	3 586	96 710	92 925	3 785
%	100,0	60,5	97,6	2,4	39,5	96,1	3,9
Počet členů domácností	530 054	429 231	410 133	19 098	100 823	92 925	7 898
Průměrný počet členů	2,17	2,90	2,84	5,33	1,04	1,00	2,09

Ve **struktuře domácností** se odrážejí změny, které odpovídají dlouhodobým trendům, v kraji i v celé České republice dlouhodobě klesá zastoupení rodinných domácností ve prospěch domácností jednotlivců. Na změnu struktury mají vliv zejména demografické vlivy (stárnutí populace a prodloužování délky života), ale i ekonomické a sociální vlivy. Projevuje se zde i výrazný trend, kdy přibývá tzv. „singles“, tedy lidí žijících bez partnera, a přibývá podíl osaměle žijících seniorů.

Graf 6.1 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti v Královéhradeckém kraji a ČR

Z celkového počtu 147 973 **rodinných domácností** bylo k datu sčítání v kraji tvořeno 144 387 domácností (97,6 %) jednou rodinou a 2,4 % (3 586) dvěma a více rodinami. Z rodinných domácností tvořených jednou rodinou bylo 119 158 (82,5 %) úplných, znamenající sezdaná i nesezdaná soužití bez dětí i s dětmi a 25 229 (17,5 %) neúplných rodin (jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem). **Nerodinné hospodařící domácnosti** v kraji byly z 96,1 % tvořeny domácnostmi jednotlivců a z 3,9 % se jednalo o vícečlenné domácnosti.

Graf 6.2 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti v Královéhradeckém kraji

V Královéhradeckém kraji se oproti republikovým hodnotám projevují ve **skladbě hospodařících domácností** mírné rozdíly. V kraji je vyšší zastoupení úplných rodin, naopak podíl neúplných rodin i vícečlenných nerodinných domácností je dle výsledků sčítání pod průměrem ČR. Domácnosti tvořené jednou úplnou rodinou se na celkovém počtu hospodařících domácností podílely 48,7 %, což je pátá nejvyšší hodnota mezi kraji (průměr ČR 47,1 %), nejvyšší hodnota byla dosažena v Kraji Vysočina (53,0 %) a nejnižší v hl. městě Praze (39,6 %). Domácnosti tvořené jednou neúplnou rodinou se na všech hospodařících domácnostech podílely 10,3 % (průměr ČR 10,6 %), což byla pátá nejnižší hodnota, maxima bylo dosaženo v Ústeckém kraji a minimální podíl byl v hl. městě Praze.

Počet hospodařících domácností jednotlivců se na celkovém počtu hospodařících domácností podílel 38,0 %. Ve výsledcích za celou republiku byl jejich podíl 39,1 %, kdy v hl. městě Praze tvořily domácnosti jednotlivců 46,9 %, nejnižší podíl byl dosažen v Kraji Vysočina (33,5 %). Podprůměrný podíl oproti celé republice (1,8 %) měly vícečlenné nerodinné domácnosti (dvě nebo více příbuzných i nepříbuzných, společně hospodařících, které netvoří rodinnou domácnost, mezi nerodinné vícečlenné domácnosti patří také domácnost prarodiče s vnoučaty), které v kraji tvořily pouze 1,5 % podíl z celkového počtu hospodařících domácností.

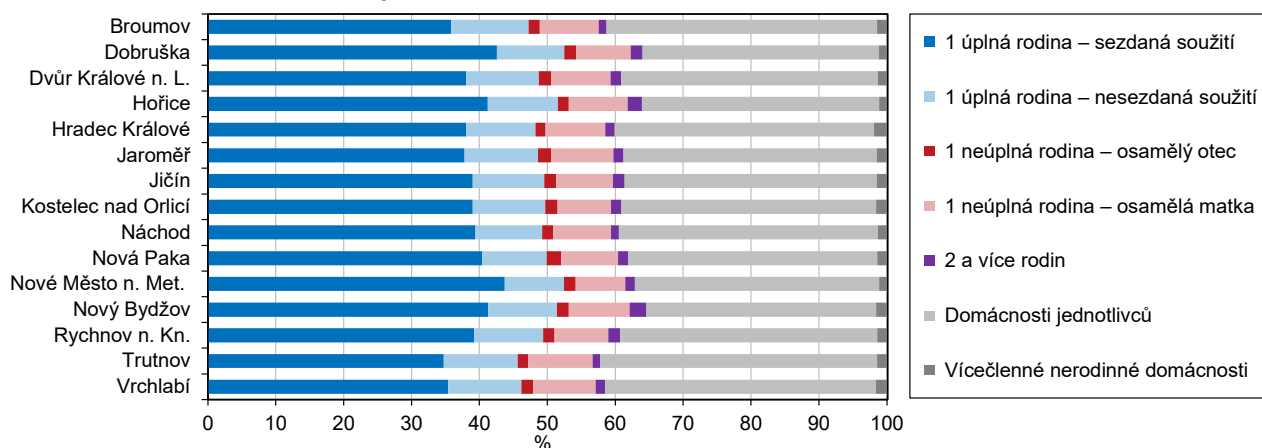
Tab. 6.1.2 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Hospodařící domácnosti celkem	v tom domácnosti					
		rodinné			nerodinné		
		celkem	v tom tvořené		celkem	v tom	
			1 rodinou	2 a více rodinami		domácnosti jednotlivců	vícečlenné domácnosti
Královéhradecký kraj	244 683	147 973	144 387	3 586	96 710	92 925	3 785
Broumov	7 001	4 112	4 030	82	2 889	2 788	101
Dobruška	8 480	5 428	5 283	145	3 052	2 952	100
Dvůr Králové nad Labem	12 008	7 307	7 122	185	4 701	4 545	156
Hořice	7 791	4 980	4 819	161	2 811	2 724	87
Hradec Králové	66 907	40 105	39 168	937	26 802	25 520	1 282
Jaroměř	8 391	5 136	5 013	123	3 255	3 129	126
Jičín	21 279	13 068	12 690	378	8 211	7 897	314
Kostelec nad Orlicí	10 996	6 695	6 528	167	4 301	4 126	175
Náchod	26 762	16 203	15 890	313	10 559	10 210	349
Nová Paka	5 688	3 519	3 435	84	2 169	2 088	81
Nové Město nad Metují	6 074	3 822	3 735	87	2 252	2 182	70
Nový Bydžov	7 437	4 803	4 618	185	2 634	2 516	118
Rychnov nad Kněžnou	14 839	9 010	8 755	255	5 829	5 618	211
Trutnov	28 790	16 623	16 310	313	12 167	11 750	417
Vrchlabí	12 240	7 162	6 991	171	5 078	4 880	198

Charakteristickou hospodařících domácností je **rodinný typ domácnosti**, tvořený jednou rodinou (převážně úplnou). Mezi dvěma cenzy došlo k navýšení počtu hospodařících domácností z 228,3 tisíc domácností na 244,7 tisíc domácností, tj. nárůst o 7,1 %. Tento nárůst byl způsoben zvýšením počtu úplných rodin v kraji o 3,6 %, neúplných domácností přitom ubylo o 11,5 %. V případě počtu domácností jednotlivců došlo v kraji k navýšení o 28,7 %. O více než polovinu ubylo nerodinných vícečlenných domácností. Změny se projevíly

ve změně struktury domácností, oproti roku 2011 došlo ke snížení podílu úplných rodin o 1,7 procentního bodu na 48,7 %, klesl i podíl neúplných rodin o 2,2 procentního bodu na 10,3 %, navýšení podílu domácností jednotlivců o 6,3 procentního bodu na 38,0 % a k poklesu vícečlenných nerodinných domácností o 2,4 procentního bodu na 1,5 %.

Graf 6.3 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti a správních obvodů ORP Královéhradeckého kraje

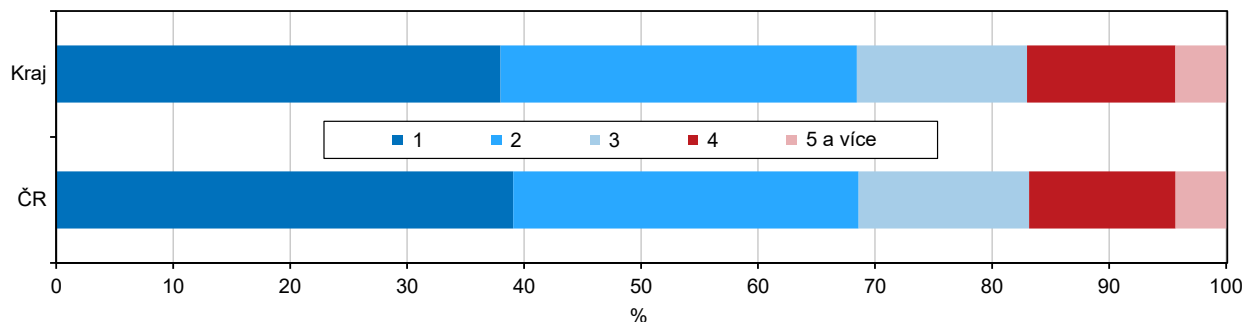
V **územním pohledu** je patrné, že v kraji úplné rodiny v kategorii hospodařících domácností tvořené jednou rodinou jsou nejvíce zastoupeny ve správních obvodech ORP Dobruška (62,3 %), Nový Bydžov (62,1 %) a Hořice (61,9 %). Neúplné rodiny měly nejvyšší zastoupení ve správních obvodech ORP Jaroměř 11,1 %, Trutnov a Vrchlabí (shodně 11,0 %). Domácnosti jednotlivců byly nejčastěji zastoupeny ve správních obvodech ORP Trutnov (40,8 %), Vrchlabí (39,9 %) a Broumov (39,8 %). Největší podíl sezdáných soužití byl zjištěn ve správních obvodech ORP Nové Město nad Metují (43,7 %), Dobruška (42,5 %) a Nový Bydžov (41,3 %), naopak nejvyšší zastoupení nesezdaných soužití mezi všemi hospodařícími domácnostmi bylo ve správních obvodech ORP Broumov (11,4 %), Trutnov (10,9 %) a Jaroměř (10,8 %).

Tab. 6.1.3 Hospodařící domácnosti podle počtu členů domácnosti a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Hospodařící domácnosti celkem	v tom hospodařící domácnosti s počtem členů					Počet členů hospodařících domácností celkem	Průměrný počet členů hospodařící domácnosti
		1	2	3	4	5 a více		
Královéhradecký kraj	244 683	92 925	74 554	35 553	31 053	10 598	530 054	2,17
Broumov	7 001	2 788	2 238	939	742	294	14 665	2,09
Dobruška	8 480	2 952	2 594	1 234	1 205	495	19 336	2,28
Dvůr Králové nad Labem	12 008	4 545	3 684	1 838	1 403	538	25 930	2,16
Hořice	7 791	2 724	2 417	1 161	1 060	429	17 589	2,26
Hradec Králové	66 907	25 520	20 471	9 789	8 562	2 565	143 856	2,15
Jaroměř	8 391	3 129	2 508	1 222	1 120	412	18 560	2,21
Jičín	21 279	7 897	6 400	3 141	2 827	1 014	46 883	2,20
Kostelec nad Orlicí	10 996	4 126	3 225	1 626	1 531	488	24 160	2,20
Náchod	26 762	10 210	8 367	3 749	3 294	1 142	57 537	2,15
Nová Paka	5 688	2 088	1 773	822	743	262	12 472	2,19
Nové Město nad Metují	6 074	2 182	1 923	882	796	291	13 409	2,21
Nový Bydžov	7 437	2 516	2 328	1 192	1 009	392	16 931	2,28
Rychnov nad Kněžnou	14 839	5 618	4 290	2 147	2 059	725	32 778	2,21
Trutnov	28 790	11 750	8 727	4 114	3 177	1 022	59 805	2,08
Vrchlabí	12 240	4 880	3 609	1 697	1 525	529	26 143	2,14

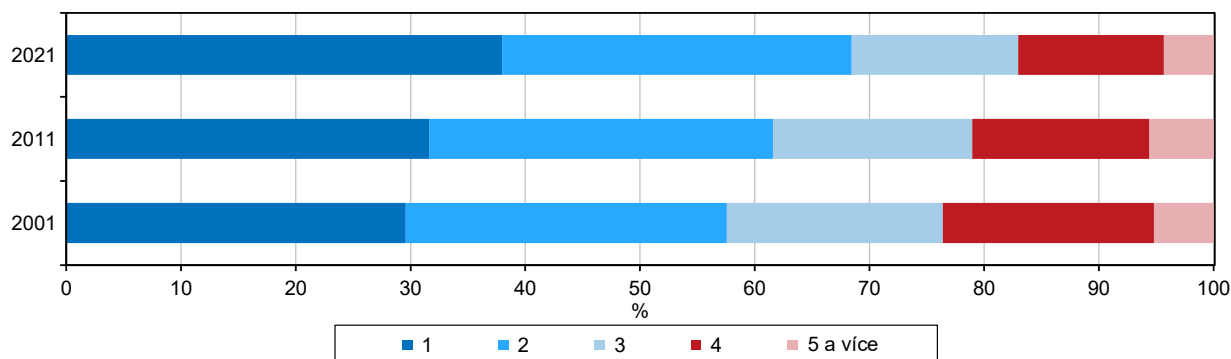
Na základě výsledků sčítání zjišťujeme, že na jednu hospodařící domácnost připadalo průměrně 2,17 členů, což byl šestý nejnižší mezikrajový počet (při celorepublikovém průměru 2,15). Nejvíce členů měly hospodařící domácnosti v Kraji Vysočina (2,32), ve Středočeském a Zlínském kraji (shodně 2,27). Na druhé straně byly nejméně početné domácnosti v hl. městě Praze (1,95 členů) a kraji Karlovarském (2,02). Při sčítání v roce 2011 připadalo v kraji na jednu hospodařící domácnost v průměru 2,36 osob (republikový průměr 2,34). Mezi správními obvody ORP se průměrný počet členů v hospodařících domácnostech v roce 2021 pohyboval od 2,08 členů ve správním obvodu Trutnov po 2,28 členů ve správním obvodu ORP Dobruška.

Graf 6.4 Hospodařící domácnosti podle počtu členů v Královéhradeckém kraji a ČR

Oproti průměru České republiky byl při sčítání v kraji podíl jednočlenných hospodařících domácností nižší o 1,1 procentního bodu, naopak v případě vícečlenných domácností stál kraj nad republikovým průměrem. Největší měrou v kategorii dvoučlenných domácností (o 0,9 procentního bodu více proti průměru ČR), zároveň to bylo druhé nejvyšší zastoupení v mezikrajovém srovnání. Podprůměrné zastoupení měl kraj v případě trojčlenných domácností (o 0,1 procentního bodu).

Graf 6.5 Hospodařící domácnosti podle počtu členů v Královéhradeckém kraji

Oproti sčítání v roce 2011 došlo v kraji ve struktuře hospodařících domácností z hlediska počtu členů k nárůstu jednočlenných a dvoučlenných domácností při poklesu zastoupení domácností s třemi, čtyřmi i pěti a více členy (obdobná zjištění byla i mezi lety 2001 a 2011). Nejpočetnější kategorie jednočlenných hospodařících domácností v kraji posílila mezi lety 2011 a 2021 o 6,3 procentního bodu na 38,0 %, u dvoučlenných domácností byl nárůst pouze o 0,5 procentního bodu na 30,5 %. Na druhé straně podíl trojčlenných domácností klesl o 2,8 procentního bodu na 14,5 %, čtyřčlenných domácností o 2,8 procentního bodu na 12,7 % a u skupiny pěti a vícečlenných domácností byl pokles o 1,2 procentního bodu na 4,3 %.

Z hlediska **způsobu bydlení** žilo 236 782 (96,8 %) hospodařících domácností kraje v bytech, 2,8 % žilo mimo byty (nouzové bydlení, mobilní objekty, chaty, chalupy) a 0,2 % domácností bydlelo v zařízeních (penziony pro seniory, dětské domovy, ubytovny, věznice). Ve srovnání s republikovými hodnotami je v kraji mírně vyšší podíl hospodařících domácností bydlících v bytech, stejný podíl domácností bydlících v zařízeních a mírně nižší zastoupení domácností bydlících mimo byty.

Tři čtvrtiny ze všech 7,4 tisíc hospodařících domácností v kraji bydlících mimo byty žily v nouzových obydlích, pětina v rekreačních chalupách či chatách a téměř pět procent pobývalo v mobilních (pohyblivých) obydlích. Nejpočetnější skupinou domácností bydlících mimo byty byly z 80,0 % domácnosti jednotlivců. Téměř polovinu sečtených domácností v zařízených tvořily úplné rodiny bez závislých dětí (47,7 %) a další čtvrtinu neúplné rodiny se závislými dětmi. K problematice domácností je nutno doplnit, že jednotlivé osoby žijící v zařízeních a osoby bez domova nejsou podle metodiky sčítání lidu do počtu hospodařících domácností zahrnuty.

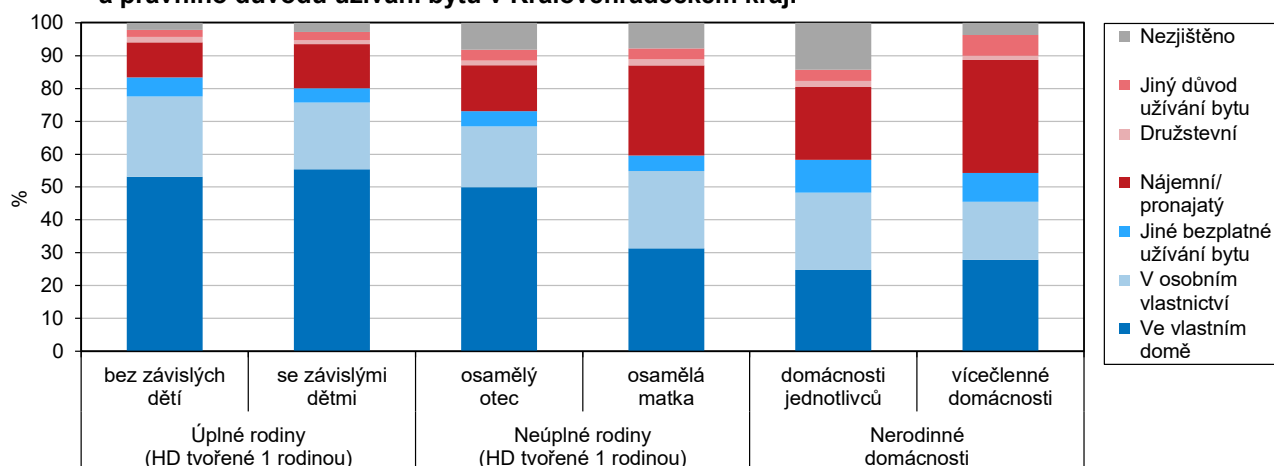
Tab. 6.1.4 Základní údaje o bydlení hospodařících domácností

	Celkem	v tom					
		celkem	tvořené 1 rodinou		tvořené 2 a více rodinami	domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
			bez závislých dětí	se závislými dětmi			
Hospodařící domácnosti	244 683	144 387	80 296	64 091	3 586	92 925	3 785
v tom podle způsobu bydlení:							
bydlící v bytech	236 782	142 478	79 327	63 151	3 560	86 998	3 746
z toho podle právního důvodu užívání bytu:							
ve vlastním domě	102 419	74 419	42 562	31 857	2 543	24 358	1 099
v osobním vlastnictví	52 106	31 317	18 952	12 365	303	19 828	658
jiné bezplatné užívání bytu	16 000	7 132	4 383	2 749	165	8 379	324
nájemní/pronajatý	39 333	19 382	8 579	10 803	290	18 414	1 247
družstevní	3 760	2 122	1 317	805	31	1 558	49
bydlící mimo byty	7 421	1 438	714	724	20	5 927	36
bydlící v zařízeních	480	471	255	216	6	x	3

Struktura hospodařících domácností bydlících v bytech je téměř totožná s celorepublikovými hodnotami. Z celkového počtu 236 782 hospodařících domácností v kraji bydlících v bytech jich 221 108 žilo samostatně v bytech (93,4 % při celorepublikovém průměru 93,5 %) a 15 674 (6,6 % při 6,5 % průměru za ČR) v soužití s jinou hospodařící domácností, případně domácnostmi, v jednom bytě.

Z celkového počtu 236 782 hospodařících domácností **bydlících v bytech** (samostatně či v soužití s jinou hospodařící domácností) žila v kraji téměř polovina (46,6 %) všech domácností se zjištěným právním důvodem užívání bytu ve vlastním domě, což je o 6,9 procentního bodu více než průměr v ČR. Skoro čtvrtina domácností bydlela v bytě v osobním vlastnictví (23,6 %), tj. o 3,0 procentního bodu méně než celorepublikový podíl. Podprůměrné bylo i zastoupení hospodařících domácností bydlících v nájemních/pronajatých bytech (v kraji 17,8 % při celorepublikovém podílu 21,1 %).

Graf 6.6 Hospodařící domácnosti bydlící samostatně v bytě podle typu domácnosti a právního důvodu užívání bytu v Královéhradeckém kraji

U domácností bydlících v bytech samostatně je podle právního užívání bytu charakteristický nadprůměrný podíl domácností žijících ve vlastním domě ve struktuře úplných rodin, a to se závislými dětmi i bez nich. V nájemních či pronajatých bytech je vyšší zastoupení domácností s osamělou matkou s dítětem (dětmi) ve srovnání s neúplnými rodinami osamělých otců, u nich je vyšší podíl žijících ve vlastním domě. Nadprůměrný podíl žijících v nájemných bytech je typický i pro nerodinné domácnosti, a to zejména pro vícečlenné nerodinné domácnosti. Pro domácnosti jednotlivců je charakterističtější bydlení ve vlastním domě či v bytě v osobním vlastnictví.

Tab. 6.1.5 Základní údaje o bydlení hospodařících domácností bydlících samostatně v bytech

	Celkem	v tom						
		hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou				hospodařící domácnosti tvořené 2 a více rodinami	nerodinné domácnosti	
		úplné rodiny		neúplné rodiny			domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
		bez závislých dětí	se závislými dětmi	osamělý otec	osamělá matka			
Hospodařící domácnosti v bytech	221 108	65 007	46 484	3 737	19 679	3 505	79 117	3 579
v tom:								
v rodinných domech	114 610	39 474	29 619	2 311	8 272	2 832	30 628	1 474
z toho podle právního důvodu užívání bytu:								
ve vlastním domě	88 243	33 518	25 070	1 800	5 948	2 454	18 506	947
nájemní/pronajatý	6 224	1 231	1 296	135	835	88	2 456	183
v bytových domech	102 250	24 776	16 148	1 379	11 041	644	46 250	2 012
z toho podle právního důvodu užívání bytu:								
v osobním vlastnictví	49 217	15 604	9 151	667	4 532	283	18 356	624
nájemní/pronajatý	29 415	5 269	4 597	363	4 305	187	13 704	990
družstevní	3 565	1 063	567	51	360	27	1 448	49
v ostatních budovách	4 248	757	717	47	366	29	2 239	93
Průměrná celková plocha (m ²)								
na 1 byt	88,5	94,0	109,1	95,3	83,2	120,6	69,7	79,3
na 1 osobu	39,1	41,5	28,3	40,3	33,6	22,8	69,7	38,1
Průměrný počet osob na 1 byt	2,22	2,27	3,86	2,38	2,51	5,34	1,00	2,09

Téměř dvě třetiny úplných rodin (se závislými dětmi i bez závislých dětí) i neúplných rodin osamělých otců s dítětem (dětmi) žilo ke dni sčítání v kraji v **rodinných domech**. V **bytových domech** bydlely častěji nerodinné domácnosti (jednočlenné i vícečlenné), ale i neúplné rodiny tvořené osamělou matkou s dítětem či dětmi.

V souvislosti s typem a počtem členů domácnosti jsou charakteristické i parametry bydlení. Úplné rodiny se závislými dětmi v kraji žijí v průměru na 109,1 m², v domácnostech jednotlivců celková plocha dosahuje 69,7 m². Na jednu osobu v úplných rodinách připadá pouze 28,3 m², což je mnohem méně nejen v porovnání s domácnostmi jednotlivců, ale i proti neúplným rodinám osamělých matek (40,3 m²) a osamělých otců (33,6 m²). Domácnosti osamělých otců se také vyznačují menším počtem osob na byt (2,38 osob) ve srovnání s neúplnými rodinami osamělých matek (2,51 osob).

6.2 Rodinné domácnosti

Nadpoloviční většinu všech domácností v Královéhradeckém kraji ke dni sčítání představovaly **domácnosti rodinné (147 973)**. Ve struktuře domácností z 97,6 % převládaly domácnosti tvořené jednou rodinou. Z rodinných domácností tvořených jednou rodinou jich bylo v kraji 82,5 % úplných rodin v podobě sezdaných i nesezdaných soužití s dětmi i bez dětí. V mezikrajském srovnání se jednalo o čtvrtý nejvyšší podíl, po Kraji Vysočina (84,1 %) a krajích Pardubickém (83,2 %) a Plzeňském (82,7 %), na druhé straně byly kraje

Karlovarský (78,9 %), Ústecký (79,0 %) a hl. město Praha (80,4 %). Neúplné rodiny (jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem) představovaly 17,5% podíl.

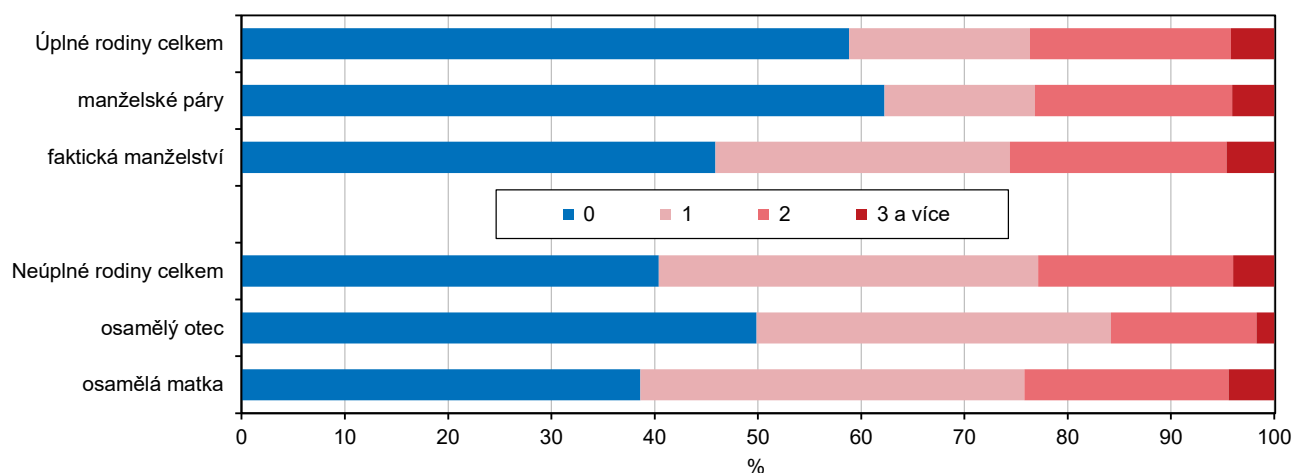
V **úplných rodinách ke dni sčítání žilo 347 530 osob**, v neúplných rodinách 62 603 osob. Průměrný počet členů připadající na jednu úplnou i neúplnou domácnost v kraji byl téměř shodný s republikovým průměrem, kdy na jednu úplnou domácnost připadalo 2,92 členů (2,94 za ČR) a na jednu neúplnou domácnost připadalo 2,48 členů (2,47 za ČR).

Tab. 6.2.1 Rodinné domácnosti (vč. partnerství osob stejného pohlaví) podle počtu členů a podle typu domácnosti

	Celkem	v tom s počtem členů (%)				Počet členů hospodařících domácností celkem	Průměrný počet členů hospodařící domácnosti
		2	3	4	5 a více		
Rodinné domácnosti	147 973	48,0	23,9	21,0	7,1	429 231	2,90
v tom:							
tvořené 1 rodinou	144 387	49,2	24,5	20,7	5,6	410 133	2,84
úplné rodiny	119 158	46,5	23,2	23,8	6,4	347 530	2,92
v tom:							
bez závislých dětí	70 100	79,1	16,5	3,9	0,5	158 326	2,26
se závislými dětmi	49 058	x	32,8	52,3	15,0	189 204	3,86
neúplné rodiny	25 229	61,6	30,7	6,1	1,6	62 603	2,48
v tom:							
bez závislých dětí	10 196	82,6	15,8	1,5	0,1	22 345	2,19
se závislými dětmi	15 033	47,4	40,7	9,3	2,6	40 258	2,68
tvořené 2 a více rodinami	3 586	x	x	30,1	69,9	19 098	5,34

Z hlediska **počtu závislých dětí**, tedy osob nezahrnutých mezi pracovní sílu a zároveň ve věku 0–25 let, sledujeme ve struktuře neúplných rodin v kraji oproti úplným rodinám s dětmi více než dvojnásobný podíl domácností s jedním dítětem (36,7 % připadající na neúplnou rodinu). V úplných rodinách převládají domácnosti bez závislých dětí (58,8 %, při celorepublikovém podílu 57,3 %), zároveň je mírně vyšší zastoupení oproti neúplným rodinám u domácností s dvěma (19,5 %), třemi a více dětmi (4,2 %).

Graf 6.7 Hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou podle počtu závislých dětí

Na jednu úplnou rodinu se závislými dětmi připadalo v kraji 1,70 dítěte, což byl osmý nejvyšší počet mezi kraji. Nejvyšší počet závislých dětí na jednu rodinu připadal v mezikrajském srovnání na úplnou rodinu v Kraji Vysočina (1,77 dítěte), na druhé straně nejmenší hodnoty bylo dosaženo v Ústeckém kraji (1,64 dítěte). V případě neúplných rodin se závislými dětmi byl průměrný počet dětí 1,47 čtvrtý nejvyšší mezi kraji, s maximem v Kraji Vysočina (1,50 dítěte) a minimem v hl. městě Praze (1,38 dítěte).

Tab. 6.2.2 Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou podle typu domácnosti a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Rodinné domácnosti celkem	úplné rodiny			neúplné rodiny		
		celkem	z toho		celkem	v tom	
			manželské páry	faktická manželství		osamělý otec	osamělá matka
Královéhradecký kraj	144 387	119 158	93 795	25 142	25 229	4 025	21 204
Broumov	4 030	3 306	2 508	796	724	115	609
Dobruška	5 283	4 450	3 608	838	833	153	680
Dvůr Králové nad Labem	7 122	5 854	4 568	1 277	1 268	214	1 054
Hořice	4 819	4 015	3 211	795	804	125	679
Hradec Králové	39 168	32 300	25 453	6 753	6 868	985	5 883
Jaroměř	5 013	4 079	3 171	897	934	164	770
Jičín	12 690	10 544	8 293	2 238	2 146	368	1 778
Kostelec nad Orlicí	6 528	5 463	4 287	1 170	1 065	201	864
Náchod	15 890	13 182	10 532	2 626	2 708	430	2 278
Nová Paka	3 435	2 840	2 297	541	595	121	474
Nové Město nad Metují	3 735	3 186	2 654	527	549	105	444
Nový Bydžov	4 618	3 824	3 066	751	794	128	666
Rychnov nad Kněžnou	8 755	7 327	5 818	1 500	1 428	251	1 177
Trutnov	16 310	13 139	9 995	3 123	3 171	448	2 723
Vrchlabí	6 991	5 649	4 334	1 310	1 342	217	1 125

Většina úplných rodin je tvořena **manželskými páry**, v roce 2021 byl jejich podíl 78,7 %, což je sedmá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání při republikovém průměru 77,2 %. Nejvyšší hodnota byla dosažena v Kraji Vysočina (83,6 %), naopak nejnižší v hl. městě Praze (68,7 %). V rámci kraje bylo nejvyšší zastoupení úplných rodin tvořených manželskými páry ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují (83,3 %), naopak nejnižší ve správním obvodu ORP Broumov (75,9 %). Více než jednou pětinou se na úplných rodinách v kraji podílela **faktická manželství** (21,1 % při celorepublikovém podílu 22,5 %), v mezikrajském srovnání mělo soužití druha a družky největší zastoupení v hl. městě Praze (30,3 %), nejnižší v Kraji Vysočina (16,3 %), v rámci kraje byl podíl daného typu soužití od 24,1 % ve správním obvodu ORP Broumov po 16,5 % ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují.

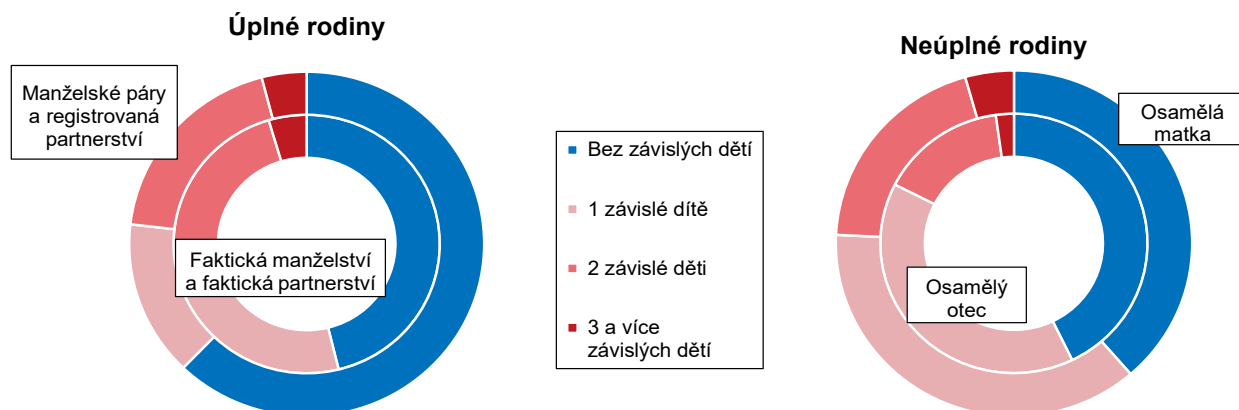
Registrovaná či faktická partnerství osob stejného pohlaví se na úplných rodinách podílela 0,2 %, s maximem v hl. městě Praze (1,0 %). V kraji většinový podíl v kategorii neúplných rodin tvoří osamělý rodič s dítětem či dětmi (84,0 % při republikovém průměru 84,8 %), což byl pátý nejvyšší podíl mezi kraji, uvnitř kraje byla nejvyšší hodnota podílu ve správním obvodu ORP Trutnov (85,9 %).

Domácnosti osamělých otců s dítětem (dětmi) se na neúplných rodinách podílely 16,0 % při republikovém průměru 15,2 % (mezi kraji osmá nejvyšší hodnota), v rámci kraje bylo maxima dosaženo ve správním obvodu ORP Nová Paka (20,3 %).

Z celkového počtu 83 225 závislých dětí **v úplných rodinách** jich 74,1 % v roce sčítání 2021 žilo v sezdaných soužitích, s největším podílem ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují (78,3 %) a nejnižším ve správním obvodu ORP Vrchlabí (70,3 %). V nesezdaných soužitích jich žilo 25,9 %. Z celkového počtu 22 103 závislých dětí **v neúplných rodinách** v kraji jich 87,6 % žilo s matkou, s největším podílem ve správním obvodu ORP Broumov (89,6 %), a 12,4 % s otcem (s maximem v Nové Pace (18,2 %).

V průměru nejvíce dětí na jednu úplnou rodinu se závislými dětmi bylo ve správních obvodech ORP Dobruška (1,78 dětí), Nová Paka a Nové Město nad Metují (shodně 1,75 dětí), naopak nejméně bylo ve správních obvodech ORP Nový Bydžov (1,65 dětí), Hradec Králové a Trutnov (shodně 1,66 dětí). Ve správním obvodu ORP Nový Bydžov byl na druhé straně nejvyšší **průměrný počet dětí v neúplných rodinách** (1,58 dětí), naopak nejnižší počet dětí v neúplných rodinách připadal na správní obvod ORP Kostelec nad Orlicí (1,42 dětí).

Graf 6.8 Hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou podle počtu závislých dětí**Tab. 6.2.3 Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou podle počtu závislých dětí a správních obvodů obcí s rozšířenou působností**

Kraj, SO ORP	Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou celkem	v tom podle počtu závislých dětí				Počet závislých dětí celkem	Průměrný počet závislých dětí v domácnosti	Průměrný počet závislých dětí v domácnosti s dětmi
		0	1	2	3 a více			
Královéhradecký kraj	144 387	80 296	30 127	27 961	6 003	105 328	0,73	1,64
Broumov	4 030	2 354	815	659	202	2 791	0,69	1,67
Dobruška	5 283	2 850	1 053	1 086	294	4 184	0,79	1,72
Dvůr Králové nad Labem	7 122	4 094	1 454	1 258	316	4 976	0,70	1,64
Hořice	4 819	2 731	960	910	218	3 484	0,72	1,67
Hradec Králové	39 168	21 535	8 460	7 774	1 399	28 443	0,73	1,61
Jaroměř	5 013	2 750	1 036	1 003	224	3 790	0,76	1,67
Jičín	12 690	7 085	2 540	2 524	541	9 310	0,73	1,66
Kostelec nad Orlicí	6 528	3 581	1 360	1 334	253	4 819	0,74	1,64
Náchod	15 890	8 956	3 192	3 020	722	11 596	0,73	1,67
Nová Paka	3 435	1 946	656	671	162	2 508	0,73	1,68
Nové Město nad Metují	3 735	2 152	695	699	189	2 696	0,72	1,70
Nový Bydžov	4 618	2 672	922	847	177	3 187	0,69	1,64
Rychnov nad Kněžnou	8 755	4 793	1 798	1 803	361	6 547	0,75	1,65
Trutnov	16 310	9 023	3 675	2 971	641	11 703	0,72	1,61
Vrchlabí	6 991	3 774	1 511	1 402	304	5 294	0,76	1,65

Z celkového počtu 119,2 tisíc úplných rodin v kraji jich 98,9 % žilo v bytech, 0,8 % mimo byty a 0,3 % v zařízeních. V neúplných rodinách byl oproti úplným rodinám zaznamenán vyšší podíl bydlících mimo byty (1,8 %) i v zařízeních (0,6 %). V rámci úplných rodin byl podíl domácností bydlících mimo byty nejvyšší v domácnostech bez závislých dětí a s jedním závislým dítětem (0,9 %), v neúplných rodinách jde o domácnosti se dvěma a více dětmi (2,4 %).

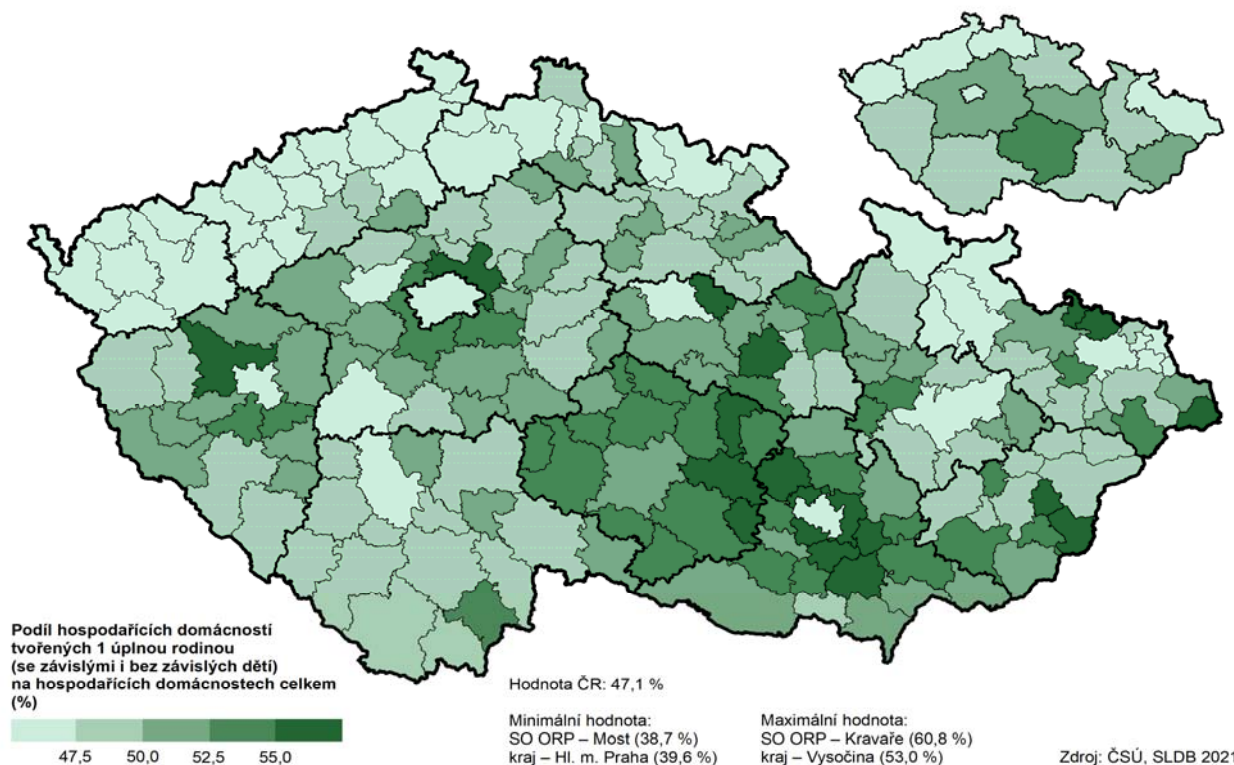
Z pohledu **právního důvodu užívání bytů** zjišťujeme, že v úplných rodinách oproti neúplným rodinám je nadprůměrný podíl domácností bydlících ve vlastním domě (56,9 % ze všech úplných rodin se zjištěným právním důvodem užívání bytu), v případě úplných rodin se dvěma a více závislými dětmi se jedná o 62,0% podíl. Neúplné rodiny častěji bydlely v nájemním bytě (26,4 %), což je více než dvojnásobný podíl oproti úplným rodinám, mezi neúplnými rodinami byl nejvyšší podíl u rodin se dvěma a více dětmi (35,9 %). Neúplné rodiny obývají ve srovnání s úplnými častěji byty ve starších domech, ke dni sčítání v kraji žilo 65,3 % z nich v domech postavených či zrekonstruovaných do roku 1980, v neúplných rodinách bez závislých dětí šlo o 70,2 %. U úplných rodin bylo těchto domácností 57,6 % a u úplných rodin bez závislých dětí se jednalo o 61,7% podíl. Na druhé straně v domech postavených či zrekonstruovaných po roce 2001 bydlelo 18,7 %

úplných rodin v kraji, s nejvyšším podílem 32,2 % v úplných rodinách se dvěma a více dětmi, u neúplných rodin tento podíl činil 13,4 % s maximem u neúplných rodin se dvěma a více závislymi dětmi (18,4 %).

Tab. 6.2.4 Rodinné domácnosti podle typu domácnosti a právního důvodu užívání a velikosti bytu

	Celkem	v tom hospodařící domácnosti tvořené								2 a více rodinami
		1 rodinou								
		úplné rodiny				neúplné rodiny				
		celkem	s počtem závislých dětí			celkem	s počtem závislých dětí			
0	1		2 a více	0	1		2 a více			
Rodinné domácnosti	147 973	119 158	70 100	20 864	28 194	25 229	10 196	9 263	5 770	3 586
z toho bydlící v bytech	146 038	117 861	69 268	20 635	27 958	24 617	10 059	8 981	5 577	3 560
z toho podle právního důvodu užívání bytu:										
ve vlastním domě	76 962	65 524	37 969	10 727	16 828	8 895	4 593	2 628	1 674	2 543
v osobním vlastnictví	31 620	25 851	16 296	4 508	5 047	5 466	2 656	1 921	889	303
jiné bezplatné užívání bytu	7 297	5 990	3 907	929	1 154	1 142	476	402	264	165
nájemní/pronajatý	19 672	13 377	7 065	3 149	3 163	6 005	1 514	2 768	1 723	290
družstevní	2 153	1 693	1 106	281	306	429	211	143	75	31
z toho podle počtu obytných místností bytu:										
1	984	701	534	105	62	274	83	150	41	9
2	7 022	5 053	3 344	1 043	666	1 910	591	954	365	59
3	25 277	19 690	11 478	4 013	4 199	5 288	1 994	2 112	1 182	299
4	44 569	37 019	21 620	6 398	9 001	6 844	3 200	2 186	1 458	706
5 a více	56 747	47 791	26 408	7 882	13 501	6 580	3 383	1 806	1 391	2 376
z toho bydlící mimo byty	1 458	983	606	181	196	455	108	207	140	20

Úplné rodiny ve správních obvodech ORP a krajích

Mezi domácnostmi je stále největší měrou zastoupena kategorie úplných rodin, na kterou působí ekonomické, sociální a náboženské vlivy. Podíl úplných rodin je v kraji na všech hospodařících domácnostech 48,7 %, zároveň je pátý nejvyšší mezi kraji. Nejvyšší podíl byl dosažen v Kraji Vysočina (53,0 %), naproti tomu nejnižší podíl byl tradičně v hl. městě Praze (39,6 %). V rámci kraje byly nejčastěji úplné domácnosti zastoupeny ve správním obvodu ORP Dobruška (52,5 %), nejméně ve správním obvodu ORP Trutnov (45,6 %).

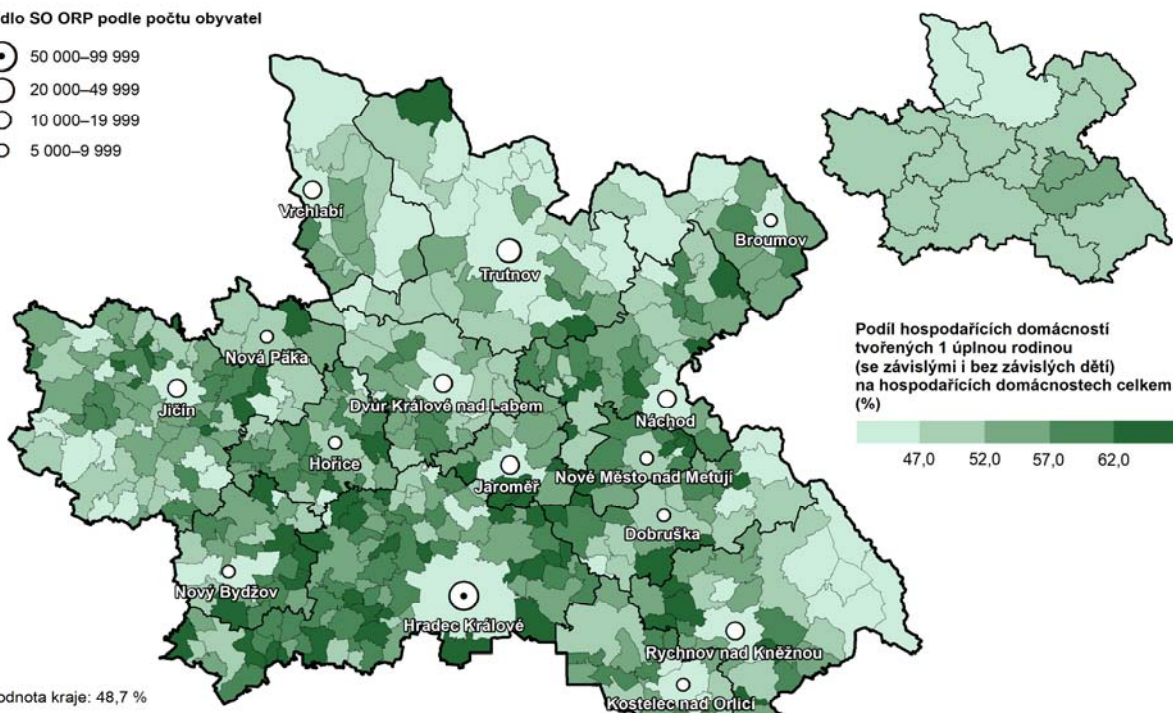
Tab. 6.2.5 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou podle typu domácnosti a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou	v tom			
		manželské páry	faktická manželství	registrovaná partnerství	faktická partnerství
Královéhradecký kraj	119 158	93 795	25 142	61	160
Broumov	3 306	2 508	796	1	1
Dobruška	4 450	3 608	838	-	4
Dvůr Králové nad Labem	5 854	4 568	1 277	3	6
Hořice	4 015	3 211	795	1	8
Hradec Králové	32 300	25 453	6 753	25	69
Jaroměř	4 079	3 171	897	1	10
Jičín	10 544	8 293	2 238	3	10
Kostelec nad Orlicí	5 463	4 287	1 170	1	5
Náchod	13 182	10 532	2 626	9	15
Nová Páka	2 840	2 297	541	1	1
Nové Město nad Metují	3 186	2 654	527	1	4
Nový Bydžov	3 824	3 066	751	5	2
Rychnov nad Kněžnou	7 327	5 818	1 500	1	8
Trutnov	13 139	9 995	3 123	8	13
Vrchlabí	5 649	4 334	1 310	1	4

Úplné rodiny v obcích a správních obvodech ORP Královéhradeckého kraje

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999

Hodnota kraje: 48,7 %

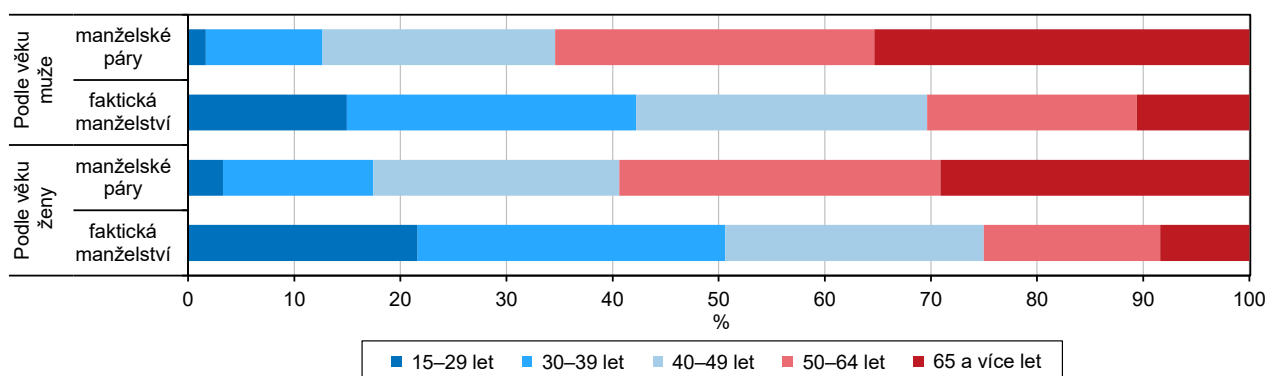
Minimální hodnota:
obec – Kostelec, SO ORP Jičín (31,3 %)
SO ORP – Trutnov (40,8 %)

Maximální hodnota:
obec – Jinolice, SO ORP Jičín (73,6 %)
SO ORP – Dobruška (52,5 %)

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

Z hlediska **úplných rodin** jsou do kategorie sezdaná manželství započítávány nejen manželské páry, ale také registrovaná partnerství osob stejného pohlaví. Ta se na všech sezdaných soužitích v rámci kraje podílela 0,1 % (v ČR 1,0 %). V kategorii nesezdaná soužití jsou hodnocena faktická manželství, neboli soužití druhá s družkou, ale i faktická partnerství, tedy soužití osob stejného pohlaví, které neuzavřely registrované partnerství. Ta se na všech nesezdaných soužitích podílela v kraji 0,6 % (v ČR 1,1 %). Nejvyšší podíl faktického partnerství byl ve správním obvodu ORP Hradec Králové (1,1 %). Mezi správními obvody ORP byla sezdaná soužití nejvíce zastoupena ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují (83,3 %), nesezdaná soužití ve správním obvodu ORP Broumov (24,1 %).

Graf 6.9 Manželské páry a faktická manželství podle věku partnerů v Královéhradeckém kraji
(hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou)

Z pohledu na **věkovou strukturu** je zřejmé, že ve faktickém manželství žijí mladší osoby než v manželství. Ke dni sčítání v roce 2021 žilo ve faktických manželstvích 15,0 % mužů a 21,6 % žen mladších 30 let, na druhé straně podíly v manželství v této věkové kategorii byly u mužů i u žen velmi nízké (1,7 %, resp. 3,3 %). Naopak ve věkových kategoriích starších 65 a více let je vyšší zastoupení mužů i žen v manželství (u mužů 35,3 % a u žen 29,1 %), ve struktuře faktických manželství byli muži senioři zastoupeni 10,6 % a ženy seniorky 8,4 %.

Tab. 6.2.6 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou – manželské páry podle věku ženy a počtu závislých dětí

	Celkem	v tom podle věku ženy						
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Manželské páry	93 795	330	8 519	17 758	20 941	18 949	19 760	7 538
%	100,0	0,4	9,1	18,9	22,3	20,2	21,1	8,0
v tom podle počtu závislých dětí:								
bez závislých dětí	58 373	139	1 243	1 039	10 534	18 132	19 749	7 537
1 dítě	13 673	123	2 972	3 787	6 063	719	8	1
2 děti	17 919	62	3 666	10 396	3 704	88	3	-
3 děti	3 308	6	545	2 195	552	10	-	-
4 a více dětí	522	-	93	341	88	-	-	-
Průměrný počet závislých dětí	0,67	0,96	1,52	1,89	0,72	0,05	-	-
Faktická manželství	25 142	1 823	7 409	6 816	4 588	2 395	1 689	422
%	100,0	7,3	29,5	27,1	18,2	9,5	6,7	1,7
v tom podle počtu závislých dětí:								
bez závislých dětí	11 538	1 229	2 547	1 009	2 395	2 250	1 687	421
1 dítě	7 172	451	2 897	2 291	1 406	125	2	-
2 děti	5 271	118	1 624	2 833	676	20	-	-
3 děti	938	21	258	565	93	-	-	1
4 a více dětí	223	4	83	118	18	-	-	-
Průměrný počet závislých dětí	0,80	0,41	0,94	1,40	0,59	0,05	-	-

Na věkovou strukturu partnerů v úplných rodinách navazuje i **věková struktura podle počtu závislých dětí**. V kraji u úplných rodin převládají bezdětné rodiny. Jestliže v 62,2 % manželstvích v kraji v roce 2021 nežilo žádné ekonomicky závislé dítě, ve faktickém manželství, činil tento podíl 45,9 %. Mezi nimi je většina, ve které

je partnerce 55 a více let (78,8% žen v manželských párech a 38,7 % žen ve faktickém manželství). Nejméně bezdětných manželství je ve věkové skupině 15–24 let a 24–29 let, u faktických manželství je nejmenší podíl bezdětných žen ve věkové kategorii 35–44 let. Podíl faktických manželství s jedním závislým dítětem byl (28,5 %) oproti manželstvím s jedním dítětem téměř dvojnásobný (14,6 %). Mírně vyšší bylo mezi faktickými manželstvími také zastoupení soužití se dvěma i třemi a více dětmi.

Z celkového počtu 83 225 závislých dětí v kraji v domácnostech tvořených jednou úplnou rodinou jich ke dni sčítání žily téměř tři čtvrtiny s rodiči v manželském svazku a čtvrtina s rodiči ve faktickém manželství. Průměrný počet dětí připadající na jedno manželství v kraji činil v době sčítání 0,67 dětí a na jedno faktické manželství 0,80 dětí. Nejvíce dětí připadalo v průměru na manželství i faktická manželství žen ve věku 35–44 let (1,89, resp. 1,40 dětí). Při přepočtu pouze na svazky se závislými dětmi žilo v manželství v průměru 1,74 závislých dětí a ve faktických manželstvích 1,58 dětí.

Při bližším pohledu na **nejvyšší dosažené vzdělání** je ve faktickém manželství oproti manželským párům vyšší zastoupení osob se základním vzděláním vč. neukončeného a bez vzdělání (u mužů o 3,9 procentního bodu a u žen o 1,8 procentního bodu). U osob v manželských párech je mírně vyšší zastoupení osob středoškolsky vzdělaných vč. vyučení (bez maturity), zejména u žen – 31,5 % žen v manželství oproti 29,9 % žen ve faktickém manželství. Mírně vyšší bylo zastoupení mužů s úplným středoškolským vzděláním (s maturitou) ve faktických manželstvích oproti manželským párům, naproti tomu u žen s úplným středoškolským vzděláním je vyšší zastoupení žen v manželství. Podíl mužů s vysokoškolským vzděláním v manželství (18,3 %) byl vyšší než ve faktickém manželství (13,2 %). Podíl vysokoškolaček ve faktickém manželství (19,1 %) a v manželství (18,5 %) byl více vyrovnaný.

Tab. 6.2.7 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou – manželské páry a faktická manželství podle nejvyššího dosaženého vzdělání partnerů

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom		Struktura (%)		
		manželské páry	faktická manželství	celkem	manželské páry	faktická manželství
Manželské páry a faktická manželství	118 937	93 795	25 142	100,0	100,0	100,0
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání muže:						
bez vzdělání	310	183	127	0,3	0,2	0,5
základní vč. neukončeného	5 043	3 303	1 740	4,4	3,6	7,1
střední vč. vyučení (bez maturity)	51 771	40 906	10 865	44,7	44,8	44,6
úplné střední (s maturitou)	33 804	26 507	7 297	29,2	29,0	30,0
nástavbové a pomaturitní studium	3 470	2 708	762	3,0	3,0	3,1
vyšší odborné, konzervatoř	1 420	1 082	338	1,2	1,2	1,4
vysokoškolské	19 899	16 676	3 223	17,2	18,3	13,2
nezjištěno	3 220	2 430	790	x	x	x
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání ženy:						
bez vzdělání	357	224	133	0,3	0,2	0,5
základní vč. neukončeného	9 661	7 318	2 343	8,4	8,0	9,6
střední vč. vyučení (bez maturity)	35 993	28 698	7 295	31,2	31,5	29,9
úplné střední (s maturitou)	40 500	32 165	8 335	35,1	35,3	34,1
nástavbové a pomaturitní studium	4 500	3 685	815	3,9	4,0	3,3
vyšší odborné, konzervatoř	3 010	2 166	844	2,6	2,4	3,5
vysokoškolské	21 491	16 836	4 655	18,6	18,5	19,1
nezjištěno	3 425	2 703	722	x	x	x

Tab. 6.2.8 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou – manželské páry a faktická manželství podle ekonomické aktivity partnerů

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

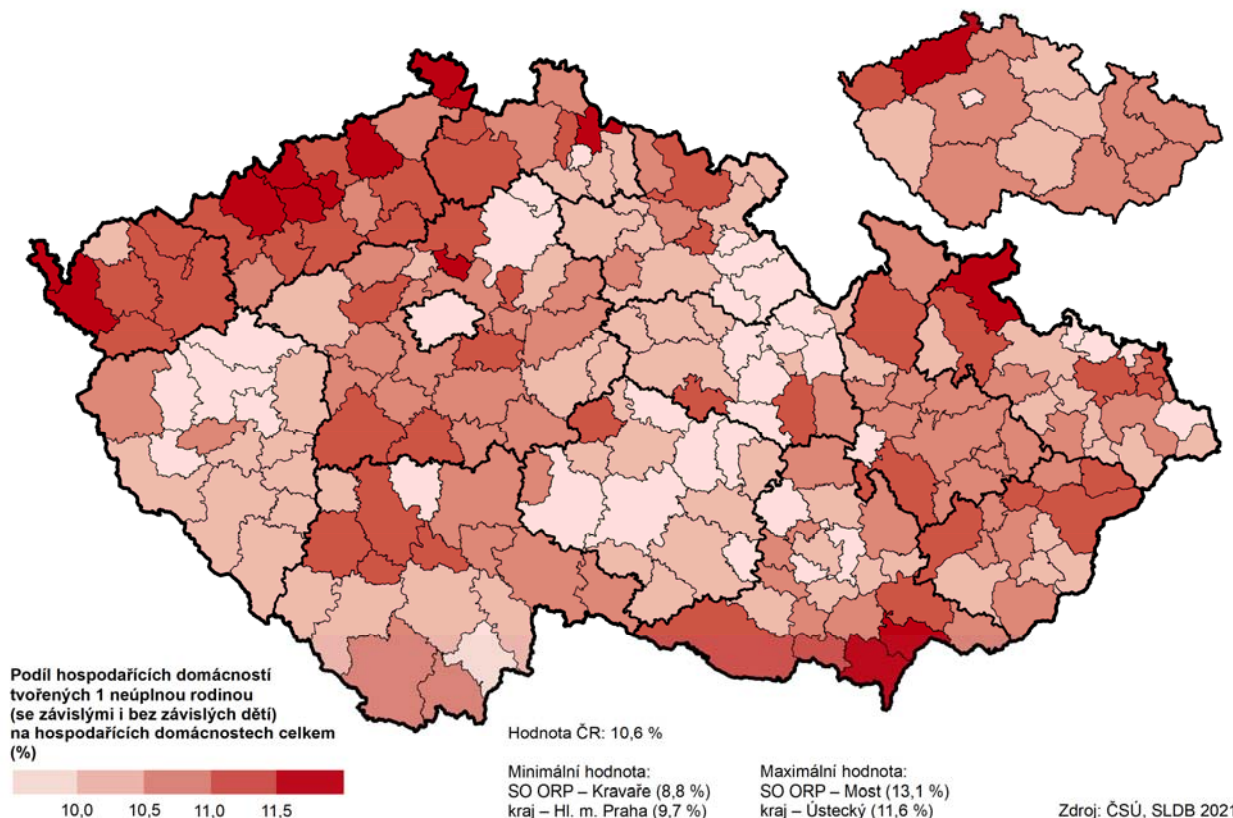
	Celkem	v tom		Struktura (%)		
		manželské páry	faktická manželství	celkem	manželské páry	faktická manželství
Manželské páry a faktická manželství	118 937	93 795	25 142	100,0	100,0	100,0
v tom podle ekonomické aktivity muže:						
zaměstnaní	83 378	62 055	21 323	70,2	66,2	85,1
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	60 351	44 680	15 671	77,6	77,1	79,2
zaměstnavatelé	1 566	1 300	266	2,0	2,2	1,3
osoby pracující na vlastní účet	15 840	11 980	3 860	20,4	20,7	19,5
nezjištěno	5 621	4 095	1 526	x	x	x
nezaměstnaní	1 625	907	718	1,4	1,0	2,9
osoby mimo pracovní sílu	33 734	30 713	3 021	28,4	32,8	12,1
nezjištěno	200	120	80	x	x	x
v tom podle ekonomické aktivity ženy:						
zaměstnaní	71 748	54 823	16 925	60,6	58,7	68,0
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	61 153	46 595	14 558	89,4	88,7	91,4
zaměstnavatelé	582	473	109	0,9	0,9	0,7
osoby pracující na vlastní účet	6 704	5 448	1 256	9,8	10,4	7,9
nezjištěno	3 309	2 307	1 002	x	x	x
nezaměstnaní	2 291	1 416	875	1,9	1,5	3,5
osoby mimo pracovní sílu	44 307	37 213	7 094	37,4	39,8	28,5
nezjištěno	591	343	248	x	x	x

Z hlediska **ekonomické aktivity** vyplývá mnohem vyšší podíl zaměstnaných mužů i žen ve faktickém manželství než v manželství (u mužů 85,1 % a u žen 68,0 % oproti 66,2 % u mužů a 58,7 % u žen). Také u podílu zaměstnanců je vyšší zastoupení mužů i žen žijících ve faktickém manželství než v manželství. Obdobná situace je u podnikatelů, kde byl zjištěn vyšší podíl mužů i žen žijících ve faktickém manželství než v manželství. Také podíl nezaměstnaných byl v roce 2021 v kraji vyšší ve faktických manželstvích. Naopak v zastoupení osob mimo pracovní sílu převládalo zastoupení mužů i žen žijících v manželství.

Druhým typem domácností tvořených jednou rodinou jsou domácnosti neúplných rodin. Neúplnou rodinu představuje rodič s dítětem či dětmi. **Neúplné rodiny** měly (obdobně jako při minulém sčítání) výrazné postavení v krajích Ústeckém a Karlovarském (11,6 %, resp. 11,3 %), tedy v regionech s největší nezaměstnaností a sociálními problémy. Podíl neúplných rodin na celku hospodařících domácností v Královéhradeckém kraji byl 10,3 %, což zhruba odpovídá republikovému průměru a v mezikrajském srovnání byl pátý nejnižší. V rámci kraje měly nejvyšší zastoupení rodiny tvořené jednou neúplnou hospodařící domácností ve správním obvodu ORP Jaromeř (11,1 %, což představuje 41. nejvyšší podíl mezi všemi 206 správními obvody ORP České republiky vč. hl. města Prahy), dále ve správních obvodech ORP Trutnov a Vrchlabí (shodně 11,0 %). Naopak nejnižší podíl (9,0 %) byl ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují, který byl druhým nejnižším podílem v České republice.

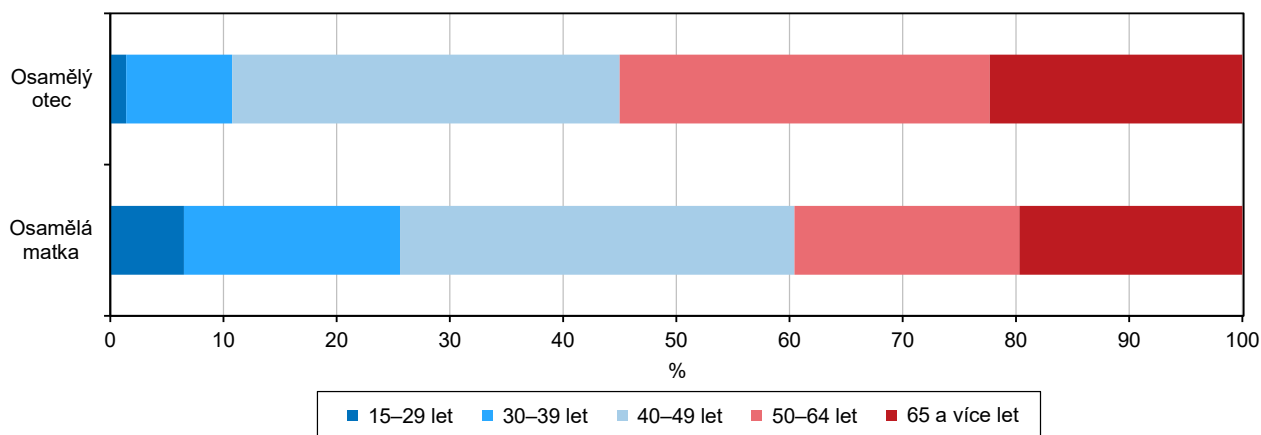

Neúplné rodiny ve správních obvodech ORP a krajích

Z celkového počtu 25 229 neúplných rodin v kraji při sčítání v roce 2021 představovalo 84 % soužití **osamělé matky s dítětem či dětmi**. I celorepublikové hodnoty ukazují výraznou převahu neúplných rodin s ženou v čele domácnosti (82,0 %). Osamělé matky jsou v průměru mladší než osamělí otcové. Nejčastěji jsou matky ve věku 35 až 44 let (28,0 %), mezi muži převládá věková skupina 45 až 54 let (34,5 %).

Graf 6.10 Neúplné rodiny podle věku rodiče v Královéhradeckém kraji
(hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou)

Z hlediska **rodinného stavu** jsou neúplné rodiny tvořeny nejčastěji **rozvedenými rodiči**. V případě rozvedených otců jejich podíl dosáhl hodnoty 50,0 % (ze všech rodin osamělých otců v kraji se zjištěným rodinným stavem při sčítání v roce 2021), podíl matek představuje 44,8 %. Druhou významnou skupinu tvoří **ovdovělí** (21,6 % v případě osamělých otců a 19,9 % mezi osamělými matkami). U **svobodných** bylo mnohem vyšší zastoupení mezi osamělými matkami (26,0 %) oproti osamělým otcům (14,5 %).

Odlíšná byla i **struktura v souvislosti s počtem závislých dětí**. Zatímco polovina rodin osamělých otců (49,9 %) v kraji byla bez závislých dětí, v rodinách osamělých matek činil tento podíl 61,4 %. Ve struktuře osamělých matek byly domácnosti s jedním závislým dítětem zastoupeny 37,2 % a se dvěma a více dětmi 24,2 %, zatímco ve struktuře rodin osamělých otců byly uvedené podíly nižší (o 2,9 procentního bodu v případě podílu s jedním závislým dítětem a o 8,4 procentního bodu se dvěma dětmi).

Výše již bylo zmíněno, že 84 % závislých dětí z neúplných rodin žilo s matkou a 16 % s otcem. **Průměrný počet závislých dětí** připadající na rodinu osamělého otce v kraji při sčítání v roce 2021 činil 0,68 dětí (při celorepublikové hodnotě 0,70 dětí) a na jednu rodinu osamělé matky připadá 0,91 závislých dětí (průměr ČR 0,81). Po přepočtu pouze na rodiny se závislými dětmi s otcem žilo v průměru 1,36 závislých dětí (průměr ČR 1,35) a s matkou 1,49 závislých dětí (průměr ČR 1,46).

Tab. 6.2.9 Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí, věku a rodinného stavu rodiče

	Osamělý otec	v tom s počtem závislých dětí			Osamělá matka	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	4025	2 007	1 381	637	21 204	8 189	7 882	5 133
v tom podle věku rodiče:								
15–24 let	7	-	7	0	352	-	259	93
25–34 let	175	-	128	47	2 737	1	1 651	1 085
35–44 let	838	63	466	309	5 931	281	2 851	2 799
45–54 let	1 390	532	609	249	5 868	1 948	2 793	1 127
55–64 let	717	534	154	29	2 136	1 790	317	29
65–74 let	474	454	17	3	2 019	2 008	11	-
75 let a více	424	424	-	-	2 161	2 161	-	-
z toho podle rodinného stavu rodiče:								
svobodní, svobodné	584	63	394	127	5 509	387	3 346	1 776
ženatí, vdané	549	205	203	141	1 927	351	764	812
rozvedení	2 014	1 001	683	330	9 508	3 697	3 455	2 356
ovdovělí	870	730	101	39	4 217	3 726	310	181
nezjištěno	7	7	-	-	37	27	4	6

Z hlediska **dosazeného vzdělání** zjišťujeme dvojnásobný podíl osamělých matek se základním vzděláním vč. neukončeného a bez vzdělání (13,0 % z rodin svobodných matek se zjištěným vzděláním) oproti osamělým otcům (6,5 %) s nejvyšším zastoupením u rodin bez závislých dětí (u matek 19,4 a u otců 7,7 %). Naopak výrazně vyšší zastoupení otců se středním vzděláním vč. vyučení bez maturity (50,2 % z rodin svobodných otců se zjištěným vzděláním) proti 35,3 % u osamělých matek. U osamělých matek zaznamenáváme i mírně vyšší zastoupení úplného středního vzdělání s maturitou (32,1 %) než u otců (27,6 %). Podíl vysokoškoláčků (13,6 %) byl mírně vyšší než u vysokoškoláků (11,8 %), nejvyšší měrou byly zastoupeny osoby s vysokoškolským vzděláním v rodinách s dvěma a více závislými dětmi (19,6 % u svobodných matek a 18,1 % u svobodných otců).

Tab. 6.2.10 Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí a nejvyššího dosaženého vzdělání rodiče

	Osamělý otec	v tom s počtem závislých dětí			Osamělá matka	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	4 025	2 007	1 381	637	21 204	8 189	7 882	5 133
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání rodiče:								
bez vzdělání	21	13	4	4	118	70	23	25
základní vč. neukončeného	216	133	58	25	2 408	1 452	555	401
střední vč. vyučení (bez maturity)	1 832	1 055	583	194	6 866	3 258	2 364	1 244
úplné střední (s maturitou)	1 006	458	370	178	6 258	2 164	2 561	1 533
nástavbové a pomaturitní studium	111	33	47	31	775	279	292	204
vyšší odborné, konzervatoř	30	11	13	6	398	40	185	173
vysokoškolské	430	181	152	97	2 645	579	1 194	872
nezjištěno	379	123	154	102	1 736	347	708	681

Z hlediska **ekonomické aktivity** osob v čele neúplných rodin nacházíme výrazně vyšší zastoupení otců zaměstnanců (73 % otců se zjištěnou ekonomickou aktivitou oproti 65,4 % mezi matkami), muži zejména dominují v kategorii osob pracujících na vlastní účet, ti byli na všech zaměstnaných se zjištěným postavením v zaměstnání mezi otci zastoupení 21,6 % (v rodinách bez zaopatřeného dítěte 22,5 % a v rodinách s dvěma a více dětmi 20,81 %), u žen byl tento podíl téměř o dvě třetiny nižší (8,1 %, v rodinách bez zaopatřeného dítěte 8,9 % a v rodinách se dvěma a více zaopatřenými dětmi 8,2 %). Osamělé matky jsou také v porovnání s otci častěji nezaměstnané (4,0 % oproti 2,6 %), nejvíce nezaměstnané jsou matky v neúplných rodinách se dvěma více nezaopatřenými dětmi (5,8 %) a otcové s jedním dítětem (3,3 %). Zastoupení osob mimo pracovní sílu je vyšší mezi osamělými matkami ve srovnání s osamělými otci (30,6 % oproti 24,1 % u osamělých otců). Mezi ženami je také vyšší podíl žen na mateřské dovolené, ale i nepracujících důchodkyň. Nejvyšší podíl zaujímají rodiče mimo pracovní sílu v neúplných rodinách bez závislých dětí (54,6 % mezi matkami a 43,5 % mezi otci).

Tab. 6.2.11 Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí a ekonomické aktivity rodiče

	Osamělý otec	v tom s počtem závislých dětí			Osamělá matka	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	4 025	2 007	1 381	637	21 204	8 189	7 882	5 133
v tom podle ekonomické aktivity rodiče:								
zaměstnaní	2 896	1 086	1 232	578	13 513	3 561	6 209	3 743
v tom podle postavení v zaměstnání:								
zaměstnanci	2 058	754	883	421	11 690	3 026	5 439	3 225
zaměstnavatelé	54	20	25	9	107	33	43	31
osoby pracující na vlastní účet	585	225	247	113	1 041	298	451	292
nezjištěno	199	87	77	35	675	204	276	195
nezaměstnaní	104	41	45	18	836	141	412	283
osoby mimo pracovní sílu	951	867	62	22	6 313	4 444	1 005	864
nezjištěno	74	13	42	19	542	43	256	243

6.3 Domácnosti jednotlivců

Hospodařící domácnosti jednotlivců v kraji při sčítání v roce sčítání 2021 tvořily 96,1 % nerodinných domácností a žilo v nich celkem 92 925 osob. Ve srovnání s předchozím sčítáním v roce 2011 došlo k nárůstu o 20,7 tisíc osob více oproti minulému sčítání (tj. o 28,7 %).

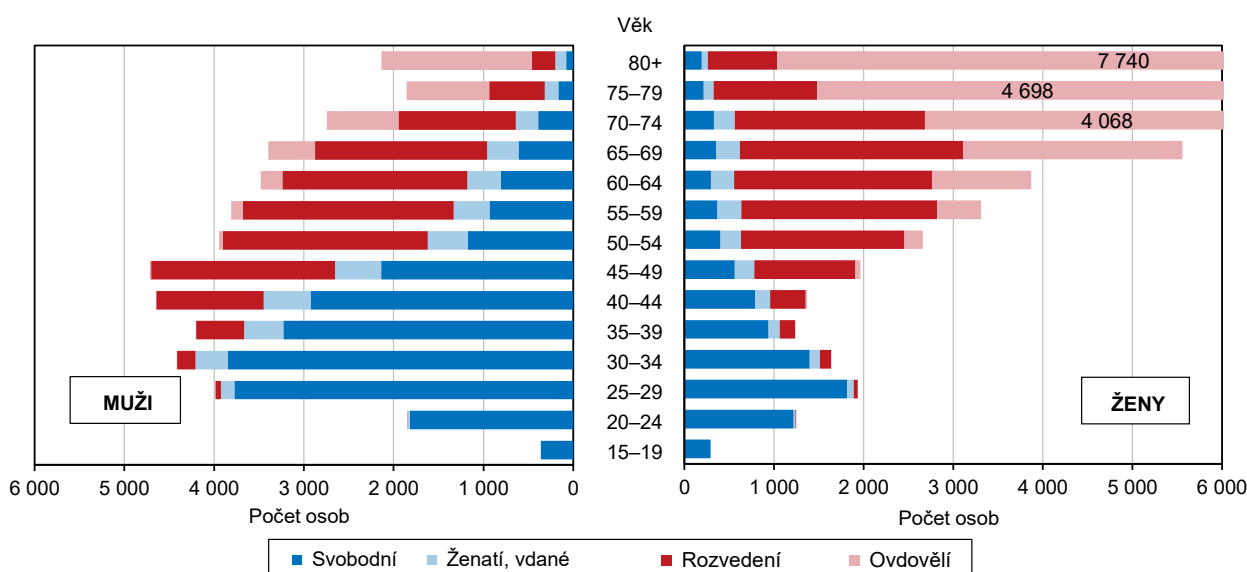
Tab. 6.3.1 Domácnosti jednotlivců podle pohlaví, rodinného stavu a věku

	Muži celkem	z toho rodinný stav				Ženy celkem	z toho rodinný stav			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Domácnosti jednotlivců	45 856	22 253	4 092	14 852	4 338	47 069	9 169	2 154	14 637	20 829
v tom podle věku:										
do 29 let	6 231	5 954	177	62	-	3 517	3 323	97	51	1
30–39 let	8 655	7 077	795	740	2	2 897	2 335	240	296	6
40–49 let	9 405	5 065	1 033	3 250	16	3 349	1 352	387	1 522	70
50–59 let	7 796	2 107	847	4 630	169	5 988	770	496	4 013	693
60–69 let	6 923	1 417	721	3 978	760	9 465	653	521	4 705	3 553
70–79 let	4 658	555	399	1 928	1 719	12 994	543	344	3 280	8 766
80 let a více	2 188	78	120	264	1 672	8 859	193	69	770	7 740

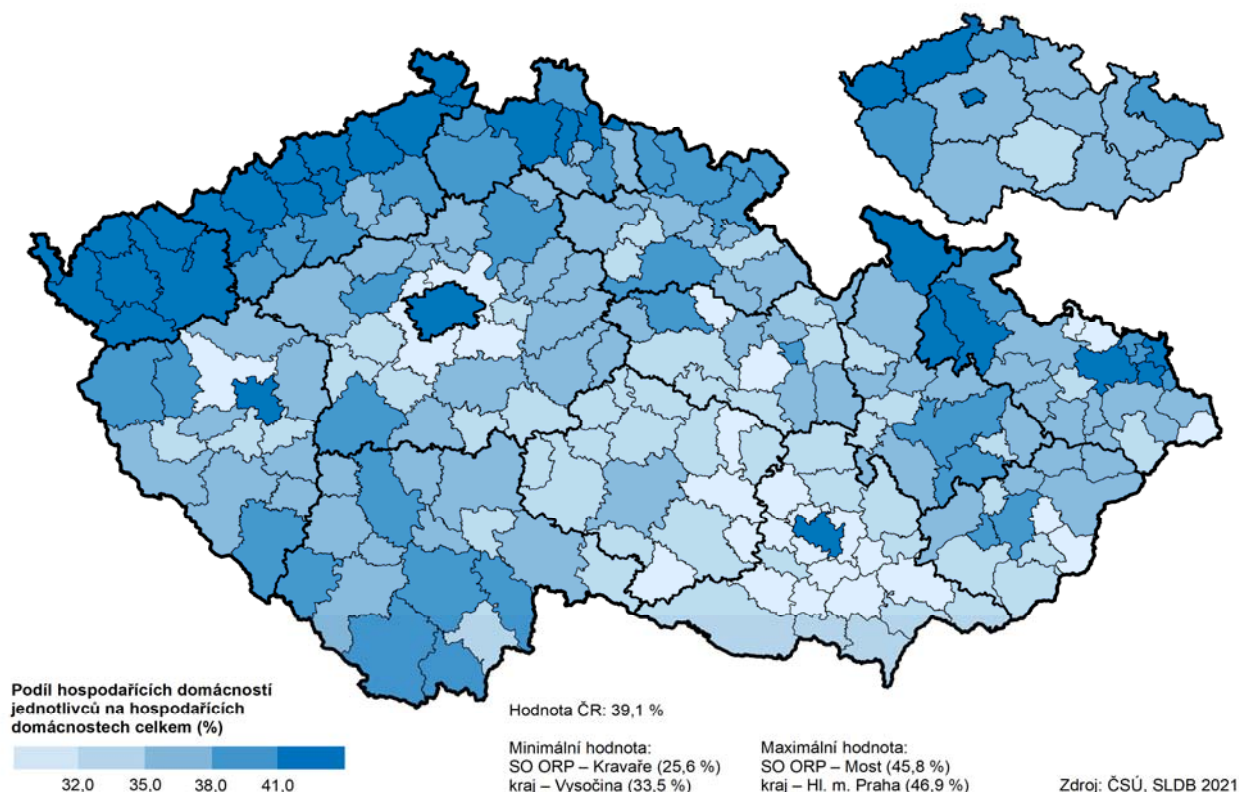
Mezi domácnostmi jednotlivců jsou zastoupena obě pohlaví s nejnižším rozdílem, přestože dle zjištění je struktura domácností jednotlivců podle rodinného stavu mezi muži a ženami výrazně odlišná. Více než jednou pětinou se na všech domácnostech jednotlivců podíleli svobodní muži (22,3 tisíce osob), následovaly ovdovělé ženy (20,8 tisíce osob). Početnou skupinu tvořili rozvedení muži (14,9 tisíce osob) a rozvedené ženy (14,6 tisíce osob).

Tomu odpovídala i **věková struktura**. Dle výsledků sčítání je patrné, že do věku 24 let je zastoupení mužů i žen mezi domácnostmi jednotlivců nejvyrovnanější. Ve vyšších věkových kategoriích se počet mužů výrazně liší, zatímco u mužů je nejpočetnější věková skupina mezi 45. a 50. rokem života. U žen je nárůst v mladém a středním věku života pozvolný, určitým přelomem je u žen 65. rok života, kdy i vlivem dřívější úmrtnosti mužů dosahují domácnosti jednotlivců tvořené ženami nejvyšších počtů a dokonce ve věkové kategorii mezi osmdesátiletými a staršími připadaly na jednoho muže čtyři ženy. Zatímco ve věkové kategorii 40 až 44 let byl počet mužů oproti ženám 3,3krát větší.

Graf 6.11 Věkové složení domácností jednotlivců podle pohlaví a rodinného stavu

Domácnosti jednotlivců ve správních obvodech ORP a krajích

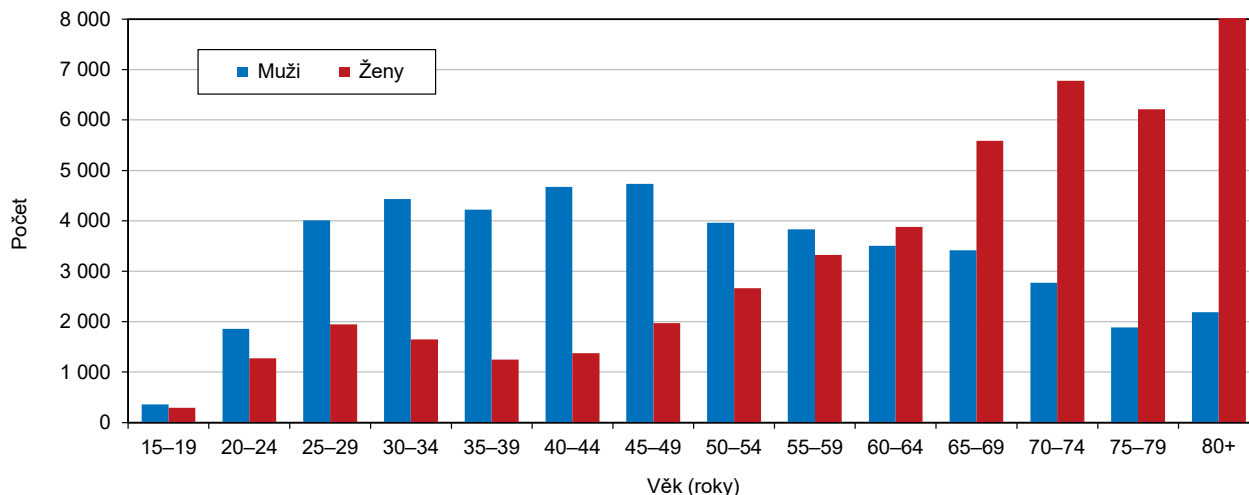
Domácnosti jednotlivců mají nadprůměrné zastoupení na všech hospodařících domácnostech především v regionech s velkými městy. V mezikrajském srovnání dosahují nejvyššího podílu v hl. městě Praze (46,9 %), s odstupem následují kraje Karlovarský (43,7 %) a Ústecký (42,3 %), Královéhradeckému kraji s 38,0% podílem patřila 7. příčka, nejnižší podíl byl zjištěn v Kraji Vysočina (33,5 %). V rámci kraje se zastoupení domácností jednotlivců pohybuje od 40,8 % ve správním obvodu ORP Trutnov po 34,8 % ve správním obvodu ORP Dobruška.

Tab. 6.3.2 Domácnosti jednotlivců podle způsobu bydlení a podle ekonomické aktivity a postavení v zaměstnání

	Celkem	v tom podle způsobu bydlení			
		bydlící v bytech	v tom bydlící		bydlící mimo byty
			samostatně v bytě	v bytě s další hospodařící domácností	
Domácnosti jednotlivců	92 925	86 998	79 117	7 881	5 927
v tom podle ekonomické aktivity:					
zaměstnaní	47 267	44 287	39 734	4 553	2 980
v tom podle postavení v zaměstnání:					
zaměstnanci	35 920	33 760	30 401	3 359	2 160
zaměstnavatelé	450	438	407	31	12
pracující na vlastní účet	6 823	6 279	5 693	586	544
nezjištěno	4 074	3 810	3 233	577	264
nezaměstnaní	2 559	2 071	1 846	225	488
osoby mimo pracovní sílu	40 086	39 129	36 042	3 087	957
z toho nepracující důchodci	38 576	37 819	35 025	2 794	757
nezjištěno	3 013	1 511	1 495	16	1 502

Na celkovém počtu 86 899 hospodařících domácností jednotlivců v kraji ke dni sčítání se zjištěnou **ekonomickou aktivitou** se zaměstnaní podíleli 52,6 %, nezaměstnaní 2,8 % a osoby mimo pracovní sílu 44,6 % (z nichž převážnou většinu tvořili nepracující důchodci – 96,2 %). Jestliže mezi domácnostmi jednotlivců tvořených ženami mají téměř dvoutřetinové zastoupení nepracující důchodkyně, mezi muži se podíl důchodců blíží pouze čtvrtině a nejvíce jsou zastoupeni zaměstnaní, kteří se podílejí ze 72,9 % na všech domácnostech jednotlivců-mužů při 37,7 % zastoupení zaměstnaných žen.

Graf 6.12 Věkové složení domácností jednotlivců podle pohlaví v Královéhradeckém kraji

Z hlediska **způsobu bydlení** žilo při sčítání v roce 2021 v Královéhradeckém kraji 85,1 % hospodařících domácností jednotlivců samostatně v bytech (při průměru za celou ČR 85,0 %), 9,5 % v bytě spolu s dalšími hospodařícími domácnostmi a 6,4 % připadalo na jednotlivce bydlících mimo byty, tedy žijící v nouzových obydlích, rekreačních chatách či chalupách nebo mobilních obydlích. S přibývajícím věkem se podíl jednotlivců bydlících v bytě samostatně zvyšuje, a to především u žen, kdy nejvyšší podíl samostatně žijících žen je ve věku 80 a více let (19,3 % ze všech domácností jednotlivců – žen žijících samostatně). Soužití domácností jednotlivců s jinou hospodařící domácností v bytě bylo v kraji častější u žen (8,8 % ze všech domácností jednotlivců – žen) než u mužů (8,2 %).

Ve vazbě **ekonomické aktivity na způsob bydlení** jednotlivců lze zjistit, že z celkového počtu 77 622 domácností se zjištěnou ekonomickou aktivitou bydlících samostatně jich 52 % připadalo na zaměstnané, 2,4 % na nezaměstnané a 46,4 % tvořily osoby mimo pracovní sílu. Domácnosti jednotlivců žijících v bytě s jinou hospodařící domácností se z 57,9 % řadily mezi zaměstnané. Výrazný byl podíl nezaměstnaných u jednotlivců žijících mimo byty (11,0 % z všech osob mimo byty se zjištěnou ekonomickou aktivitou). Domácnosti jednotlivců žijících samostatně se vyznačují nadprůměrným podílem bydlících v bytových domech (58,4 %, tj. o 13,1 % více než ostatní hospodařící domácnosti). V kraji na samostatně bydlící osobu v bytových domech připadalo 56,4 m² celkové plochy, v rodinných to bylo 90,2 m².

6.4 Vícečlenné nerodinné domácnosti

Vícečlenné nerodinné domácnosti jsou tvořeny dvěma nebo více osobami příbuznými i nepříbuznými, společně hospodařícími, které netvoří rodinnou domácnost. Při sčítání 2021 jich bylo v kraji zjištěno 3 785, na celkovém počtu všech hospodařících domácností se podílely 1,5 % a na celkovém počtu nerodinných domácností 3,9 %. Jedním z typů vícečlenných domácností je soužití prarodičů s vnoučaty, tento typ domácností se v kraji na všech vícečlenných domácnostech podílel 13,2 % (v ČR 11,8 %).

Tab. 6.4.1 Vícečlenné nerodinné domácnosti podle počtu členů a počtu osob zařazených mezi pracovní sílu

	Celkem	v tom s počtem členů				Počet členů hospodařících domácností celkem	Průměrný počet členů hospodařící domácnosti
		2	3	4	5 a více		
Vícečlenné nerodinné domácnosti	3 785	3 552	187	25	21	7 898	2,09
z toho domácnosti prarodičů s vnoučaty	500	440	51	5	4	1 075	2,15
v tom s počtem osob zařazených mezi pracovní sílu:							
0	562	523	31	3	5	1 183	2,10
1	970	917	40	9	4	2 016	2,08
2	2 162	2 112	48	2	-	4 376	2,02
3	73	x	68	3	2	227	3,11
4 a více	18	x	x	8	10	96	5,33

Vlivem změny metodiky u domácností prarodičů s vnoučaty proti sčítání 2011 klesl počet vícečlenných nerodinných domácností v kraji i v celé republice o více než polovinu. Pokud prarodiče tvoří pár (úplnou rodinu), jsou ve výsledcích sčítání 2021 zahrnuti mezi rodinné domácnosti. Vícečlenné nerodinné domácnosti jsou nejčastěji dvoučlenné (93,8 %; průměr ČR 92,3 %), v domácnostech žilo 7,9 tisíc osob s průměrným počtem členů 2,09.